

DEKLARACIJA*

Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti o udeležbi narodnih skupnosti pri javnem življenju,
sprejeta na 2. kongresu v Porečah (Avstrija) od 7. do 11. maja 1997

V prepričanju, da je udeležba pripadnikov narodnih skupnosti kot posameznik in kot skupnosti, pri odločanju o njihovih pravicah in njihovem položaju najpomembnejša za stabilnost multikulturnih družb in dobro-sosedske sosedske odnose med državami, v spoznanju, da je obseg manjšinske zaščite pokazatelj standarda v multikulturni družbi, v zavesti, da sta doživljanje človekovih pravic in odprava diskriminacije pogoj za posebne pravice pripadnikov narodnih skupnosti, v zavesti, da je treba polno in dejansko enakopravnost manjšin zagotoviti z zakonodajnimi, upravnimi, administrativnimi in drugimi ukrepi, v zavesti, da je za pripadnike narodnih skupnosti pri iskanju odločitev v obliki lastnega političnega zastopstva v zakonodajnih telesih na lokalni, regionalni, državni in mednarodni ravni bistveni pogoj za uresničitev njihovih človekovih pravic, ob upoštevanju dejstva, da je treba pri ureditvi in uveljavitvi pravice do zastopstva in pravice do udeležbe pri iskanju odločitev upoštevati posebne okoliščine, v katerih živijo manjšine, ob upoštevanju ustreznih standardov in stališč mednarodnih organizacij in nevladnih ustanov in še posebej FUENS, ob upoštevanju pravice do samoodločbe, kot jo definira mednarodno pravo, v prepričanju, da je za pripadnike manjšin možnost in pravica do sodelovanja v javnih zadevah brez diskriminacije in na osnovi popolne ter dejanske enakopravnosti osnovni element svobode in človekovih pravic, se udeleženci 42. kongresa FUENS priznavajo k naslednjim načelom:

I. Manjšinam je treba omogočiti naslednje pravice:

1. Samouprava ali udeležba pri ustanovah, ki so za manjšine največjega pomena za ohranitev njihove etnične in kulturne identitete (šole, kulturne ustanove, muzeji, javna občila, verske skupnosti in podobne organizacije);
 - upravnih in drugih javnih ustanovah na lokalni, regionalni in državni ravni na področjih izobrazbe, kulture, javnih občil in vere;
 - samouprava ali udeležba pri upravnih in drugih javnih ustanovah, ki se ukvarjajo z razvojem projektov za regije, v katerih manjšine živijo, in za ohranitev in zaščito zgodovinske dediščine manjšin;
 - samouprava ali udeležba pri lokalnih samoupravnih korporacijah ali pri različnih vrstah avtonomije;
2. Zastopstvo vsaj po načelu sorazmernosti
 - v upravnih in podobnih drugih javnih ustanovah na lokalni, regionalni in državni ravni;
 - v gospodarskih, trgovskih in podobnih javnih ustanovah, organizacijah in uradih na lokalni, regionalni in državni ravni.
3. Udeležba pri iskanju odločitev glede mednarodnega in še posebej prekomejnega sodelovanja med državami, regijami in lokalnimi oblastmi.

* Neuraden prevod

4. Udeležba pri iskanju odločitev, med drugim na osnovi lastnega političnega zastopstva v zakonodajnih telesih na lokalni, regionalni in državni ravni.

5. Pravica veta odločitve, ki zadevajo osnovne človekove pravice in pravice manjšin, in pa glede odločitev, ki bi lahko škodovala tradicionalnemu naselitvenemu prostoru manjšin.

II. Države, regije, lokalne ali druge oblasti pozivamo, da v okviru svojih pristojnosti

1. sprejmejo ustrezne ustavne, zakonodajne, statutarne in druge ukrepe, ki naj zagotovijo primerno zastopstvo manjšin v zakonodajnih in drugih izvoljenih organih, ne oziraje se na njihovo število ali podobne omejevalne kriterije;

2. izdelajo in uresničijo primerno politiko glede za manjšine pomembnih kulturnih, jezikovnih, socialnih, gospodarskih in drugih zadev;

3. se odpovejo enostranskim spremembam upravnih ali zgodovinsko-teritorialnih zraščenenih enot proti volji manjšin, ker bi s tem ogrozili njihove možnosti soudeležbe v procesu iskanja odločitev, slabili njihovo identiteto in omejevali njihovo integriteto;

4. sprejmejo izobraževalne programe za pripadnike večinskega naroda, ki naj so tako koncipirani, da pospešujejo njihovo razumevanje za pravice manjšin in tako zagotovijo manjšinam polno in dejansko enakopravnost v družbi, v kateri živijo;

5. omogočijo institucionalizirani in stalni dialog z legitimiranimi zastopniki in ustanovami manjšin.

III. Udeleženci in udeleženke kongresa so sklenili naslednje sklepe:

1. Predsedništvo in tajništvo FUENS bosta z deklaracijo seznanila čim širši krog ljudi, še posebej v okviru struktur organizacij združenih narodov, Sveta Evrope, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi, mednarodnih organizacij, ki se ukvarjajo z vprašanji manjšin, regionalizma in prekomejnega sodelovanja.

2. Predsedstvo in člani FUENS bodo deklaracijo razširili v okviru posameznih vladnih in nevladnih ustanov in organizacij v deželah, ki so jih delagirale, in sprožili razprave in postopke v smislu njenih načel in zahtev.

3. Predsedstvo FUENS bo po nalogu kongresa vztrajno urgiralo pri generalnem sekretariatu Sveta Evrope, da financira študijo, in pri ministrskem komiteju, da glede teh vprašanj sproži priprave za dodatni protokol k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, ki naj vključuje tudi osnutek konvencije FUENS.

4. Predsedstvo FUENS bo vlade evropskih držav, ki še niso podpisale in ratificirale evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih ter okvirne konvencije za zaščito pravic narodnih manjšin, spodbudilo, da to storijo, in da sprejmejo potrebne ukrepe za učinkovito implementacijo obeh instrumentov v skladu s potrebami zadevnih narodnih skupnosti.

5. Konferenca vlad in organe Evropske unije pozivajo, da v svojo zakonodajo vključijo manjšinsko zaščito in da v tem smislu predelajo Maastrichtske pogodbe.

6. Glede držav, ki nameravajo pristopiti k Evropski uniji, zahtevajo, da načela te deklaracije vključijo v svojo zakonodajo, in da lahko pristopijo k EU s pogojem, če jih tudi uresničijo.